

M

KITTELÄ 14 , KÖNGÄS, NISKALA

Koekaivaus 1973

Anja Sarvas ja Maarit Lönnberg

Kittilä 14 , Köngäs, Niskala

Koekaivaus 1973

Maanomistajat: Johan Raudus, os. 99140 Köngäs (Niskala, rek. n:o 14¹⁸)

Anni Palosaari, os. 99140 Köngäs (Hakaranta, rek. n:o 14¹⁹); vuokraaja Antero Lehto, os. 99140 Köngäs

Saima Murtola, os. 99140 Köngäs (Myllylä ja Könkään-niska)

Topografinen kartta n:o 2741 11 1:20 000 Köngäs, painettu 1968

Koekaivausalueen koordinaatit: x = 32 47

y = 36 40

z = noin 190

Aikaisemmat löydökset paikalta: KM 14009, KM 17154

Aikaisemmat tutkimukset: Aarni Erä-Eskon tarkastus 1956, Oiva Keskitalon tarkastus 1966 (ks. kertomukset top.arkistossa).

Liitteet 1 - 2 ovat kertomukseen liittyviä karttoja.^{x)}

Liitteet 3 - 4 ovat kuvatauluja, joissa ovat valokuvat negatiiveista ff. 40204-40225.

Vuonna 1956 Aarni Erä-Esko totesi tarkastuskäynnin yhteydessä kivi-kautisen asuinpaikan Kittilän Könkään kylässä sijaitsevan Niskalan talon maalla. Koska Tie- ja vesirakennuslaitoksen Lapin piirin piirikonttorin ohjelman mukaisesti vuonna 1974 on tarkoitus rakentaa kyseiselle paikalle Ounasjoen ylittävä silta ja oikaista nykyistä tietä sekä joen länsi-että itärannalla, oli paikalla suoritettava koekaivaus. Keväällä 1973 TVL:n Lapin piiri myönsi tutkimuksiin tarvittavat varat ja koekaivaus tehtiin 9.7. - 19.7.1973.

Paikka sijaitsee Kittilän Könkään kylässä Ounasjoen itärannalla, pääasiassa Niskalan talon maalla (liite 1). Paikka on länteen ja etelään

x) Liite 1 on laadittu Maanmittaushallituksen ilmakuvan 1:2000, maastossa tehtyjen mittausten ja top.kartan 1:20 000 perusteella.

viettävä kumpare, josta suurin osa on peltoa, osa taas metsittynyttä Niskalan pihaa. Sinne on matkaa Kittilän kirkolta noin 22,5 km linnuntietä pohjoiseen.

Kiintopisteitä jouduttiin valitsemaan neljä kappaletta maaston korkeuserojen vuoksi. Kiintopisteiden lukemat: kp 1 = 073 = 196,29 m mpy, kp 2 = 200 = 197,16 m mpy, kp 3 = 084 = 193,19 m mpy, kp 4 = 018 = 194,48 m mpy. Korkeudet saatiin kuljettamalla Ounasjoen länsirannalta välittömästi lossin pohjoispuolella olevan vesimittarin lukema (185,35m mpy) koekaivausalueen kiintopisteisiin.

Koekaivaus aloitettiin paaluttamalla 2 m leveitä, kohtisuorasti toisiaan vasten olevia koeojia kumpareen etelä- ja länsirinteeseen (liite 1). Koeojat kaivettiin lapioin koskemattomaan maahan saakka. Maaperä oli kumpareen korkeimmalla kohdalla hiekkaa ja reunoilla puhdasta savea. Lisäksi kaivettiin runsaasti koekuoppia perunapeltoon, josta Erä-Eskon löytämät kvartsit ovat peräisin, ylempänä olevaan heinäpeltoon sekä koko tielinjan leveydeltä ja pituudelta koilliseen ja Ounasjoen länsirannalle kaakkoon. Tutkimusten tulos oli kuitenkin negatiivinen; silta- ja tietyössä tuhoutuvalla alueella ei ollut kiinteätä muinaisjäännöstä.

Helsingissä 30.11.1973

Anja Sarvas

Kaivauksen valvoja

Anja Sarvas

Maarit Lönnberg

Kaivauksen johtaja

Maarit Lönnberg

14

LIITE 2

KITTIÄ, KÖNGÄS, NISKALA

KOEOJEN A, E JA G KOHDALLA OLEVA MAASTON MUOTO

ANJA SARVAS JA MAARIT LÖNNBERG 1973

1:500

POHJOISLUODE

138

121

181

290

357

470

559

ETELÄKAAKKO

KOEOJA A

KP 200

LÄNSILOUNAS

508

479

424

398

249

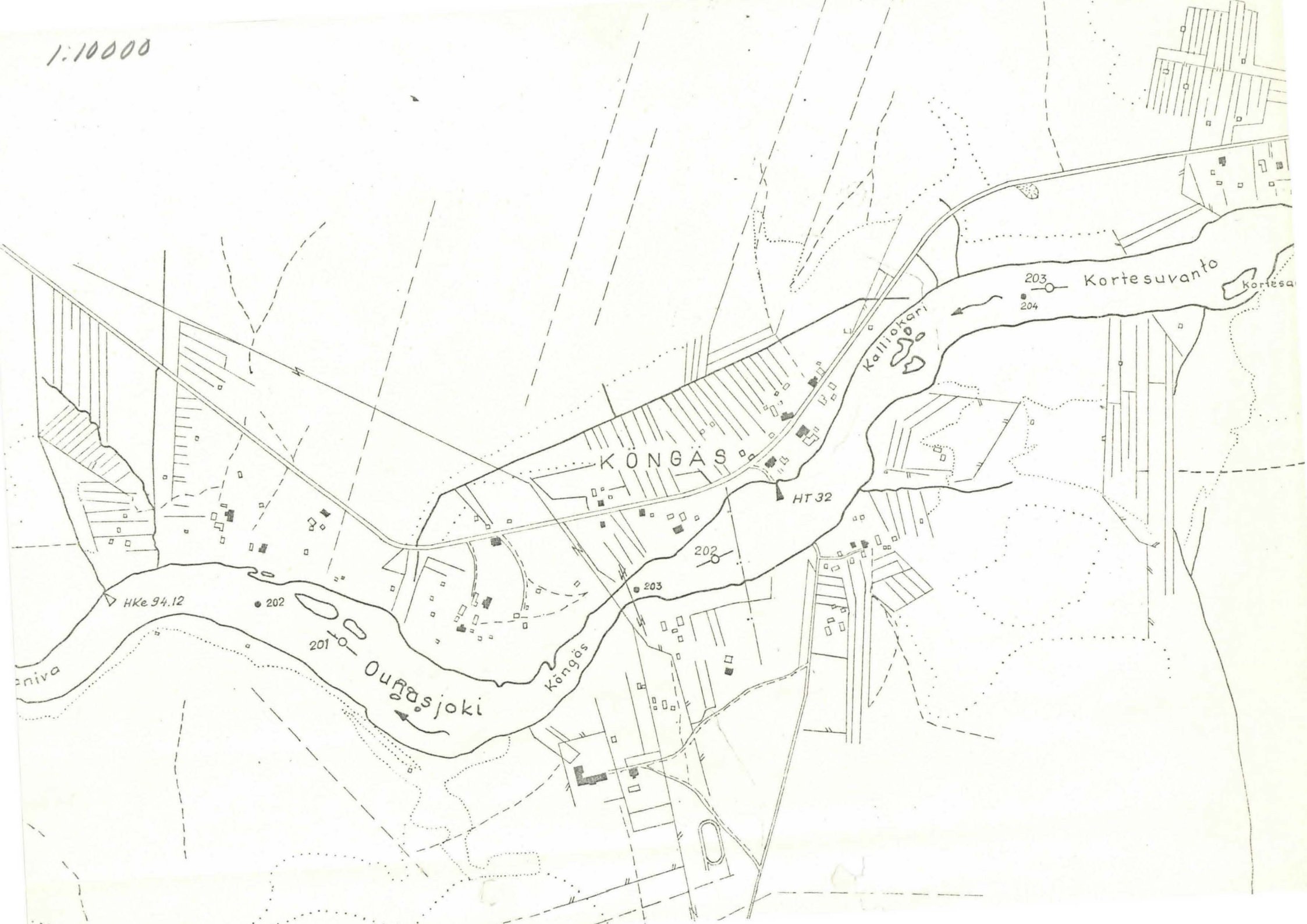
ITÄKOILLINEN

164

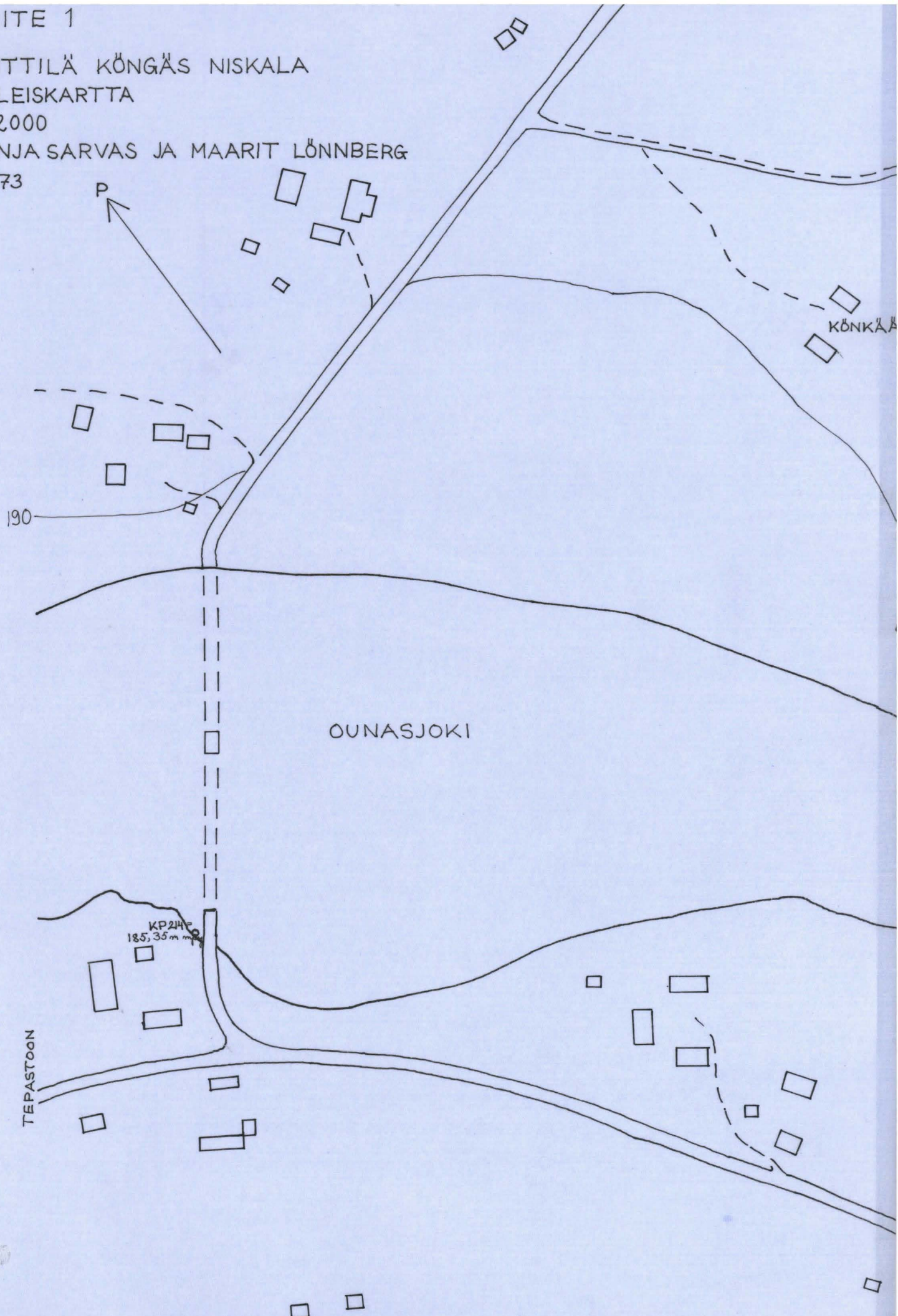
KOEOJAT E JA G

KP 169

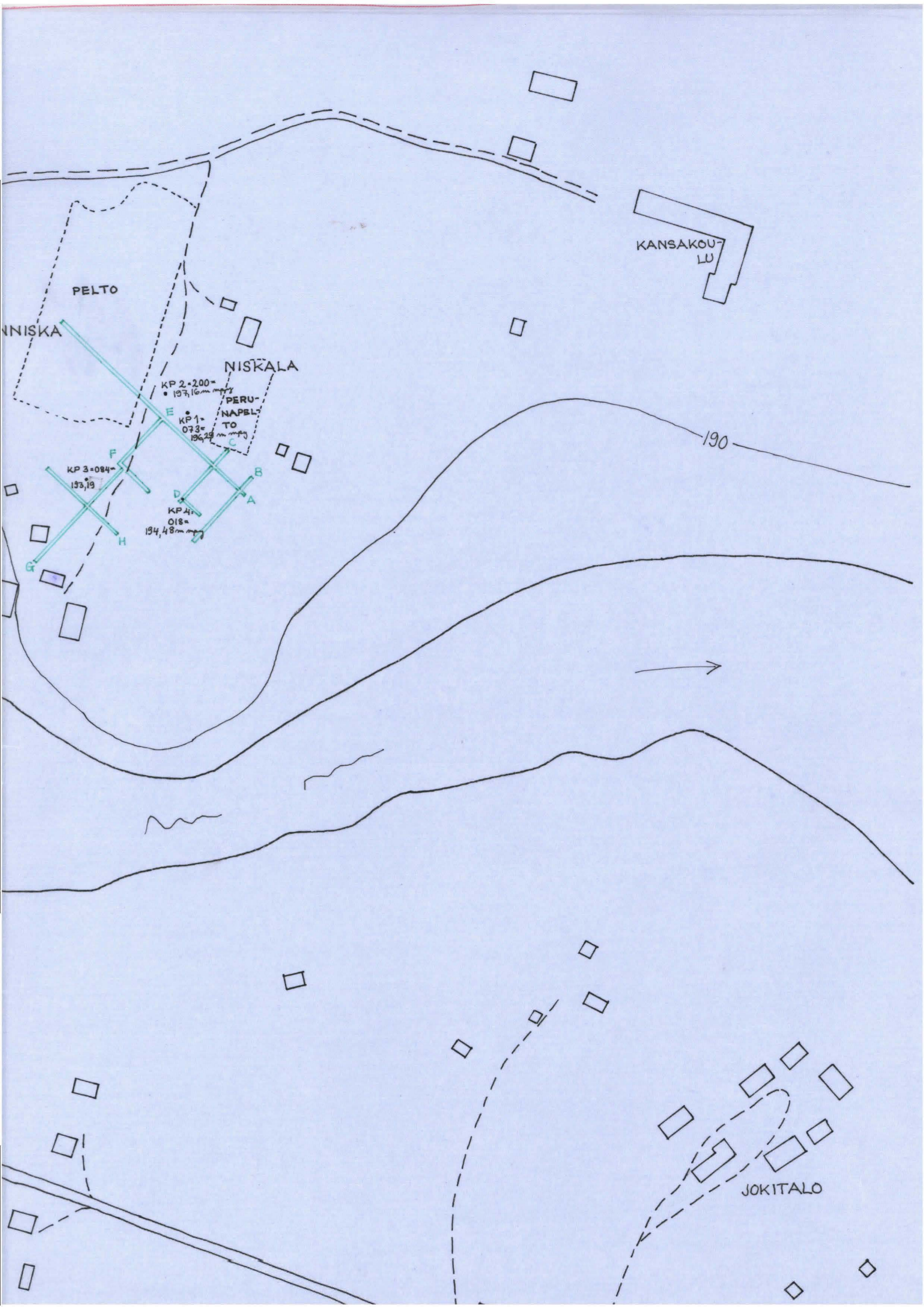
1:10000

74 KITTILÄ KÖNGÄS NISKALA
YLEISKARTTA
1:2000
ANJA SARVAS JA MAARIT LÖNNBERG
1973

YLEISKARTTA ON LAADITTU MAANMITTAUSHALLITUKSEN ILMAKUVAN
1:2000, MAASTOSSA TEHTYJEN MITTAUSTEN JA TOP. KARTAN 1:20000 PERUSTEELLA.

PELTO

NNISKA

NISKALA

KANSAKOU
W

KP 2 = 200 =
• 197, 16 m map

KP 1 = 073 =
• 196, 25 m map

PERU-
NAPEL-
TO

KP 3 = 084 =
• 193, 19

KP 4 = 018 =
• 194, 48 m map

190

JOKITALO

14

KITTILÄ KÖNGÄS NISKALA

ff. 40204 - 40207

KUVA 1. KAIVAUSPAIKKA SIJAITSEE NUOLIEN VÄLISELLÄ ALUEELLA. PARHAILLAAN PELTOON KAIVETAAN KOEJOJA B. KUVA ON OTETTU LOUNAASTA.

ff. 40208 - 40210

KUVA 2. KAIVAUSALUE ON RAKENNUSTEN TAKANA NUOLEN OSOITAMASSA PAIKASSA. KUVA ON OTETTU IDÄSTÄ.

ff. 40211-40213

KUVA 3. KAIVAUSALUE SIJAITSEE NUOLEN OSOITTAMALLA KUMPAREELLA JA SITÄ YMPÄRÖIVILLÄ PELLOILLA. KUVA ON OTETTU KAAKOSTA.

ff. 40214-40215

KUVA 4. KAIVAUSPAIKKA SIJAITSEE NUOLEN OSOITTAMASSA PAIKASSA. ETUALALLA VIRTAA OUNASJOKI. KUVA ON OTETTU LUOTEESTA.

ff. 40216-40218

KUVA 5. NUOLI OSOITTA KAIVAUSPAIKAN OUNASJOEN ITÄRANNALLA. KUVA ON OTETTU LÄNNESTÄ.

14

KITILÄ KÖNGÄS NISKALA

ff. 40219 - 40220

KUVA 1. KAIVAUSPAIKKA ON HEINÄPELLON RINTEELLÄ JA VILJAPELLON TAKANA OLEVASSA METSIKÖSSÄ. KUVA ON OTETTU LÄNNESTÄ.

f. 40221

KUVA 2. KÖEJOJA A ON PAALUTETTU MÄEN RINTEESEEN KORKEUSKÄYRIÄ VASTEN. KUVA ON OTETTU POHJOISLUOTEESTA.

ff. 40222 - 40225

KUVA 3. KUVAN VASEMMASSA LAIDASSA NÄKYVÄT KOEKOJA A, JOKA ULOTTUU ALEMMALTA HEINÄPELLOLTA METSIKÖN HALKI YLEMPÄÄN HEINÄPELTOON ASTI. KUVA ON OTETTU POHJOISESTA.

MAARIT LÖNNBERG 1973